

Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehavarens kontroll av starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar

beslutade den 21 april 2022.

Elsäkerhetsverket meddelar följande föreskrifter med stöd av 33 § elsäkerhetsförordningen (2017:218)¹.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om den kontroll och de åtgärder som innehavaren av en starkströmsanläggning ska utföra i syfte att anläggningen ska ge betryggande säkerhet mot personskada och sakskada på grund av el.

Föreskrifterna omfattar även elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till en starkströmsanläggning.

2 § Föreskrifterna omfattar sådana starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar som avses i 3 § elsäkerhetslagen.

Föreskrifterna gäller för starkströmsanläggningar som har tagits i bruk.

Bestämmelser om när en starkströmsanläggning ska anses vara tagen i bruk finns i 2 kap. 2 § ELSÄK-FS 2022:1.

Förkortningar

3 § I dessa föreskrifter avses med

<i>elsäkerhetslagen</i>	elsäkerhetslagen (2016:732), eller författning som trätt i dess ställe,
<i>ELSÄK-FS 2022:1</i>	Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2022:1) om hur starkströmsanläggningar ska vara utförda, eller författning som trätt i dess ställe, och
<i>ELSÄK-FS 2022:2</i>	Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2022:2) om skyltning av starkströmsanläggningar, eller författning som trätt i dess ställe.

¹ Senast ändrad genom 2021:700.

Allmänna bestämmelser om fortlöpande kontroll

4 § Bestämmelser om krav på fortlöpande kontroll av starkströmsanläggningar och elektriska utrustningar finns i 6 och 19 §§ elsäkerhetslagen.

Bestämmelser om krav på kontroll och underhåll av skyltning av starkströmsanläggningar finns i ELSÄK-FS 2022:2.

5 § Genom den fortlöpande kontrollen ska innehavaren försäkra sig om att starkströmsanläggningen och den elektriska utrustningen uppfyller gällande bestämmelser.

Kontrollens omfattning och intervall ska vara anpassad till anläggningens och utrustningens utförande, ålder, omgivande miljö och användning.

Rutiner för fortlöpande kontroll

6 § Innehavaren ska fastställa rutiner för den fortlöpande kontrollen. Rutinerna ska grunda sig på en riskbedömning som tagit hänsyn till starkströmsanläggningens och den elektriska utrustningens utförande, ålder, omgivande miljö och användning. Rutinerna ska dokumenteras.

Kravet på dokumenterade rutiner gäller inte för anläggningar som till sin typ vanligen är avsedda för enskilt ändamål. Om anläggningen används även i näringsverksamhet är den huvudsakliga användningen avgörande för om rutinerna ska dokumenteras.

Allmänna råd

Av rutinerna bör det framgå:

- kontrollernas omfattning och intervall,
- vilka kontrollmetoder som ska användas vid de olika kontrollerna, exempelvis okulär kontroll, isolationsprovning eller termografering,
- hur resultatet av kontrollerna dokumenteras,
- hur brister som upptäcks genom kontrollerna ska omhändertas, och
- vilka som har i uppgift att genomföra kontrollerna och vilken typ av kompetens som krävs för de olika kontrollerna.

Kontrollintervall för vissa anläggningstyper

7 § Följande starkströmsanläggningar ska kontrolleras med ett tidsintervall som inte överstiger ett år:

- luftledningar för högspänning,
- ställverk för högspänning i det fria, och
- kontaktledningsanläggningar avsedda för drift av järnväg, spårväg, tunnelbana eller elväg.

8 § Luftledningar för lågspänning ska kontrolleras minst vart åttonde år.

9 § Övergångsresistansen hos jordtag för skydds- och systemjordningar ska kontrollmätas minst vart åttonde år.

För jordtag i stationer med nominell spänning över 100 kV och med jordslutningsströmmar överstigande 500 A ska kontrollmätning av övergångsresistansen ske minst vart tolfte år om marklinenätet består av koppar.

Kontrollmätning av övergångsresistansen ska också utföras efter varje förändring av en starkströmsanläggning som kan inverka ogynnsamt på övergångsresistansen. Kontrollmätning ska även utföras vid varaktiga förändringar av markförhållandena.

10 § Kontrollmätning enligt 9 § får utelämnas eller ersättas med andra metoder för kontroll i följande fall:

- när det i högspänningsanläggning, ingående i ett sammanhängande jordkabelnät med nominell spänning av högst 25 kV, är säkerställt att spänningssättning av jordade delar inte överstiger de värden som anges i 5 kap. 3 § ELSÄK-FS 2022:1, eller
- när det i högspänningsanläggning med nominell spänning över 25 kV är säkerställt att förekommande markpotentialer är utjämnade.

Allmänna råd

Markpotentialer kan anses utjämnade om förekommande markpotentialer inte överstiger högsta tillåtna beröringsspänningar. Vägledning för högsta tillåtna beröringsspänningar finns i svensk standard SS-EN 50522, eller standard som trätt i dess ställe.

Dokumentation av vissa kontroller

11 § Resultatet av kontroll enligt 7-9 §§ och de åtgärder som har vidtagits med anledning av kontrollen ska dokumenteras.

Om kontrollmätning utelämnas enligt 10 § ska den valda kontrollmetoden eller de bedömningar som ligger till grund för att mätningen har utelämnats dokumenteras.

Åtgärder efter kontroll

12 § Om en starkströmsanläggning eller elektrisk utrustning visar sig ha fel eller brister som kan utgöra en omedelbar fara, ska felen och bristerna omgående åtgärdas alternativt ska anläggningen eller de felaktiga delarna tas ur bruk och skyddas mot oavsiktlig användning. Övriga fel och brister ska åtgärdas snarast möjligt med hänsyn till risken för skada.

Sambyggda luftledning

13 § Om luftledning som tillhör olika innehavare är sambyggda, ska innehavarna klarlägga hur kontroll, underhållsåtgärder och andra åtgärder av betydelse för elsäkerheten ska utföras. Överenskommelser om detta ska dokumenteras.

Tillhandahålla information till den som ska utföra arbete vid en starkströmsanläggning

14 § Bestämmelser om innehavarens ansvar att säkerställa kompetensen hos personer som utför arbete på eller i anslutning till starkströmsanläggning och elektrisk utrustning finns i 6 och 19 §§ elsäkerhetslagen.

15 § Innehavaren ska tillhandahålla den dokumentation samt de instruktioner och anvisningar som upprättats enligt 3 kap. 6-7 §§ ELSÄK-FS 2022:1, eller dess övergångsbestämmelser, till den som ska utföra arbete vid starkströmsanläggningen.

16 § Bestämmelser om arbetsgivarens ansvar för att ta fram instruktioner för arbetet finns i 7 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna, eller författning som trätt i dess ställe.

Undantag från föreskrifterna

17 § Elsäkerhetsverket får medge undantag från dessa föreskrifter.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 december 2022 då Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (2008:3) om innehavarens kontroll av elektriska starkströmsanläggningar och elektriska anordningar ska upphöra att gälla.

ANDERS PERSSON

Peter Tunell